

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2022
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1.α.

1. Σωστό
2. Λάθος
3. Λάθος

A1.β.

α – 2

β – 1

γ – 2

δ – 1

B1. Στη συγκεκριμένη ενότητα εισάγεται από τον Αριστοτέλη η θέση ότι ο άνθρωπος είναι «ζῷον πολιτικόν» :

- με τη βασική θέση ότι η φύση δεν κάνει τίποτα χωρίς λόγο και χωρίς αιτία (*Οὐθὲν γάρ, ὥς φαμέν, μάτην ἢ φύσις ποιεῖ*), παρουσιάζοντας το βασικό του αξίωμα, δηλαδή τον σκοπό των φυσικών όντων (**τελολογική αντίληψη**), αντλώντας παραδείγματα από τη βιολογία για να επεκτείνει αυτό το τελολογικό, ερμηνευτικό του μοντέλο.
- Οι μαθητές οφείλουν να παραθέσουν τα ερμηνευτικά σχόλια :
 - «*Οὐθὲν γάρ, ὥς φαμέν, μάτην ἢ φύσις ποιεῖ*» σελ. 161
 - (τόν) «*λόγον*» σελ. 161

B2. Στο δοθέν απόσπασμα ο Επίκτητος προτρέπει τον άνθρωπο να διερευνήσει την ταυτότητά του, οπότε οδηγείται στα ακόλουθα πορίσματα:

- Διαθέτει προαίρεση, το πιο σημαντικό στοιχείο του
- Διαθέτει λόγο, ειδοποιός διαφορά με τα ζώα.
- Είναι πολίτης του κόσμου με ηγετικό ρόλο, γιατί μπορεί να κατανοεί και να αξιολογεί τη θεϊκή κυβέρνηση.

Οι μαθητές οφείλουν να παραθέσουν το ερμηνευτικό σχόλιο *προαίρεσις* (σελ. 186).

Γλωσσικές επιλογές:

- Παρομοίωση (*ὥσπερ ἄν, εἰ ἡ χεὶρ ἢ ὁ ποὺς λογισμὸν εἶχον καὶ παρηκολούθουν τῇ φυσικῇ κατασκευῇ*)
- Η χρήση της ερώτησης (*Τίς οὖν ἐπαγγελία πολίτου;*) . Ο άνθρωπος αυτοπροσδιορίζεται ως πολίτης του κόσμου και είναι αναγκαίο να συνειδητοποιήσει ποια είναι η αποστολή του ,με αυτή την ιδιότητα.

B3.

- 1 – δ
- 2 – α
- 3 - ε
- 4 – β
- 5 – στ

B4. α.

- 1 – ε
- 2 – δ
- 3 – ζ
- 4 – β
- 5 – α
- 6 – στ

β.

- Τα χωράφια έμειναν *αδούλευτα* κατά την διάρκεια του πολέμου.
- Τα έσοδα της *προηγούμενης* χρονιάς ήταν αρκετά λιγότερα σε σχέση με φέτος.

B5. Με βάση το απόσπασμα του Ευάγγελου Παπανούτσου οι μαθητές οφείλουν να αναφερθούν:

- Στην έννοια της προαίρεσης, η οποία ταυτίζεται με την βούληση.
- Με τον κοινωνικό εθισμό συνειδητοποιούμε ότι η προαίρεση δεν χρειάζεται σε όλες τις καθημερινές περιστάσεις.

- Αναφορά στην ανθρώπινη προαίρεση που διακρίνεται από αυτή των ζώων, καθώς η ανθρώπινη είναι μια ηθική προαίρεση, ενώ στα ζώα τίθεται με βάση την όρεξη και όχι τη βούληση.

Από την άλλη μεριά ο Επίκτητος κάνοντας χρήση του βασικότερου όρου της Αρχαίας Ηθικής Φιλοσοφίας, με μια παραίνεση και με τη χρήση της προτρεπτικής προστακτικής, παρουσιάζει το πλέον ουσιώδες στοιχείο της ανθρώπινης οντότητας, την προαίρεση:

- Ελεύθερη βούληση
- Ελεύθερη στοχαστική επιλογή ενεργειών με στόχο τον ηθικό χαρακτήρα.
- Η έλλογη ικανότητα να επιλέγουμε και να αποβλέπουμε στα αποτελέσματα των πράξεών μας.

ΑΔΙΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. Εφόσον βέβαια δανειστούμε χρήματα, θα μπορούμε να προσελκύσουμε κρυφά, με μεγαλύτερο μισθό τους δικούς τους ξένους πεζοναύτες. Γιατί η δύναμη των Αθηναίων βασίζεται περισσότερο σε ό,τι μπορεί να αγοραστεί, παρά στα δικά της μέσα· ενώ η δική μας (δύναμη) λιγότερο θα μπορούσε να το πάθει αυτό επειδή στηρίζεται περισσότερο στους στρατιώτες παρά στα χρήματα.

Γ2. Οι Κορίνθιοι υποστηρίζουν πως οι Πελοποννήσιοι θα νικήσουν τους Αθηναίους διότι:

- Υπερέχουν σε αριθμό και πολεμική πείρα.
- Πειθαρχούν στις διαταγές όλοι.
- Θα δημιουργήσουν στόλο με δικά τους χρήματα και με χρήματα από τους Δελφούς και την Ολυμπία.
- Θα προσελκύσουν κρυφά με τα χρήματα τους μισθοφόρους πεζοναύτες των Αθηναίων.
- Θα βασιστούν κυρίως στην στρατιωτική τους δύναμη.

Γ3.α. *Ἡμεῖς δὲ νῦν καὶ ἀδικοῦμενοι τὸν πόλεμον ἐγείρομεν* → Ἐγὼ δὲ νῦν καὶ ἀδικοῦμενος τούς πολέμους ἐγείρω.

β.

ἀμυνώμεθα → ἄμυναι

καταθησόμεθα → κατάθου

ἐπικρατῆσαι → ἐπικράτησον

προύχοντας → πρόσχες

πολλά → πλέονα

Γ4. α.

ἔχοντες : επιρρηματική αιτιολογική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο «ἡμεῖς» του ρήματος «ἐγείρομεν».

ἐπικρατῆσαι: τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο της απρόσωπης έκφρασης «εἰκὸς ἐστί»

πλήθει: επιρρηματικός προσδιορισμός στην μετοχή «προύχοντας», δοτική της αναφοράς.

μισθῷ: επιρρηματικός προσδιορισμός στο απαρέμφατο «ὑπολαβεῖν», δοτική το μέσου.

ναυβάτας: αντικείμενο του απαρεμφάτου «ὑπολαβεῖν».

ἢ οἰκεία: β' ὅρος σύγκρισης στο επίρρημα συγκριτικού βαθμού «μᾶλλον» με α' ὅρο σύγκρισης το κατηγορούμενο «ὄνητή».

β. Οἱ Κορίνθιοι ἔλεγον δέ τότε καὶ ἀδικούμενοι τὸν πόλεμον ἐγείρειν .

Τις απαντήσεις των θεμάτων επιμελήθηκαν οι φιλόλογοι:

Καπελησίου Λουῖζα

Κυριακοπούλου Αλεξάνδρα

Σίψα Μαρία